

Kanadai Magyar Ujság
Kanada és az angol birodalom legnépszerűbb magyar lapja.
Működési szabályok
Előfizetői ára 10 \$
Külföldi országokban 15 \$
Szerkesztőség, kiadóhivatal
Winnipeg, Man.
296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
Kanadai Magyar Ujság
is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
Issued every Saturday
Subscription Rates
In Canada 10.00
In foreign countries 15.00
Office and printing plant
296 1/2 Main Street
Winnipeg, Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VI. ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. JULIUS 27. SZOMBAT

NO. 30. SZÁM

HUNGARY'S NEW MOVE FOR A TREATY REVISION

BY: T.J.C. MARTYN
An article reprinted from the New York Times

HUNGARY'S LOSS

Before the peace terms were promulgated Hungary, excluding Croatia and Slavonia, had an area of 109,000 square miles and a population of some 18,000,000. The Treaty of Trianon reduced this area to 35,800 square miles and the population to 8,500,000. Thus Hungary lost more than two-thirds of her territory and more than half of her population, much of it of pure Magyar stock. Having been a complete economic and geographic entity for more than 1,000 years, this was not only a disastrous economic blow but a bitter pill for the proud Hungarian nation to swallow.

One more consideration remains to be brought out on the side of the Hungarians. They entered the war as the most unwilling of all the belligerents who fought for the Central powers; they fought primarily because they had to fight and once they were dragged into the war they fought loyally for their side. It was the price they had to pay for the partial loss of their independence. Yet of all the nations to suffer territorial losses as a result of losing the war, Hungary was treated with more severity than any. On top of this she was plundered ruthlessly in Rumanian occupation in 1919.

In diplomacy the status quo is a convenient expression meaning all things to all men. It is looked upon in a totally different light by Hungary and Bulgaria on the one hand and the Little Entente countries on the other; in the one case as a temporary status, in the other case as a permanent state, sanctioned by victory and big powers. The conflict is clean cut and on both sides of the fence "Nem, Nem, Soha!" (No, No, Never!) is the strident battle cry.

It is a curious parallel that while the former big Allies are straining every nerve to patch up past differences with Germany, a process in which considerable progress has been made, the situation in Southeastern Europe remains pretty much as it was ten years ago, that is, so far as the international aspect is concerned. The Little Entente, although it has lost some of its former power through lack of unity in its own ranks, still stands as the protector of the new order and is definitely concerned with keeping Hungary in what it considers order. In its opposition it is definitely hostile. Hungary is no less hostile. Thus South-eastern Europe remains a sore spot of the world's map, while further to the west there are hopeful signs of real peace.

In the last ten years Hungary's position in the world of affairs has, indeed, grown. Ten years ago she was defeated and in the grip of the Bolshevik regime, following the down fall of the Károlyi government. Her miseries endured for almost three years after the defeat of the Bolsheviks and the return of the Constitutionalists to power. In 1922 Count Bethlen rode into office, almost meekly, without any show or pomp, and from that time Hungary strode boldly up the road to recovery. Her recovery has been remarkable, owing in

no small part to the initial efforts of Jeremiah Smith of Boston. Of all the countries in her region she is the most economically sound. She has large quantities of agricultural products to export, but such is the international position she has the manufactured goods she needs, and this is giving her cause for worry. But entrenched economically, with her finances in good condition, she is now testing her position as a small power in the world, and in this she is, apparently, backed by the two Romes.

EZT A CIKKET ADJA AT ANGOL ISMERŐSEINEK OLVASÁS VEGETT ÉS SZEREZZEN LEGALABB EGY ÚJ BARÁTOT A FÖLDRETI PORT MAGYARAG ÖGYÉNEKI

György király betegsége

AZ ÚJABB IZZADMÁNY OPERÁCIÓJA JÓL SIKERÜLT S A GYÓGYULÁS LEGSZEBB REMÉNYEKKEK KECSGÉT. A KIRÁLY JÓL ALSZIK ÉS KÖZERTE KIFOGASTALAN. A KIRÁLY LEGFJÁBB FIÁNAK GYÖRGY HERCEGNEK EGESZ SÉGI ÁLLAPOTA IS MEGFELELŐ A RAJTA LEGUTÓBB VÉGZETT OPERÁCIÓ FOLYTÁN, AZONBAN MÉG NEM ENGEDIK KIJÁRNI.

EURÓPAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Briand francia külügyminiszter komolyan foglalkozik az európai Egyesült Államok létesítésének tervével. Természetesen úgy a terv mellett, mint ellene igen sok érvet sorakoztatnak fel s ma jóslásokba sem lehet bocsátkozni a különben is még ismeretlen tervezet jövő sorsa felől.

SENZÁCIÓS ÓPIUMCEMPÉSZÉS

A sanfranciskói kínai alkonzul feleségével most érkezett vissza állomáshelyére otthonról a vámőrök \$600,000 értékű ópiumot találtak az asszony egyik ládájában. Hosszas tárgyalások után az alkonzul házaspárt, egy követség tiszviselőt most visszaküldik Kínába, ahol a bűnösöket rendkívül súlyos büntetés, esetleg kivégzés várja.

Felkérjük

MINDAZON HONFITÁRSAINKAT, AKIKNEK LAPUNK MINT MUTATVÁNYSZAM JAR — HOGY AZ EGY HÓNAPI DIJMENTES KÜLDÉS UTÁN AZ ELŐFIZETÉST BEKÜLDENI SZÍVESKEDJENEK. EGYBEN FELHÍVJUK FIGYELMÜKET AZON ELŐFIZETŐINKNEK, AKIKNEK AZ ELŐFIZETÉSÜK LEJÁRT, HOGY LEHETŐLEG MIELŐBB RENDEZZÉK EL MARADT ELŐFIZETÉSÜKET, NEHOGY A LAP KIKÜLDÉSE A KÉSEDELEM MIATT FENNAKADAST SZENVEDJEN, MIUTÁN KÜLÖN FELHÍVAST SENKINEK NEM FOGNK KIKÜLDENI.

A KANADAI MAGYAR UJSÁG KIADÓHIVATALA
296 1/2 MAIN ST. WINNIPEG.

„A MAGYAR NÉP KANADA EGYIK LEGÉRTÉKESEBB ELEME”

HON. R. W. MOTHERWELL, BIRODALMI FÖLDMŰVELÉSI MINISZTER NYILATKOZOTT A KANADAI MAGYAR UJSÁG OLVASÓINAK — NAGY ELISMERÉSSEL EMLÉKEZETT MEG A KANADAI MAGYAR PIONIRÓK ORSZÁGOS FONTOSÁGU TELEPÜLÉSEIRŐL ÉS AZ ÚJABB BEVANDORLÓK MEGELHETÉSEFT FOLYTATOTT KÜZDELMEIRŐL —

Noha a Kanadai Magyar Ujság nyugati kultúra kialakulásához feltétlenül szükségesünk van, hanem újra bebizonyosodott az az általános ismert tény is, hogy a magyar nép élete és boldogsága a szántóföldhöz van kötve. — Mivel Kanadának a televénybeszerelés és egyúttal szorgalmas és takarékos farmerben van minden reménye, a magyar igenis kívánatos elem és a „non-preferred” elnevezés helyett sokkal helyesebbnek tartanám ha a Central vagy Southern Europeans kifejezést használnánk a bevándorlás kedvezményben nem részesített országok lakóinak megjelölésére, nehogy oly értékes és kívánatos népfaj, mint a magyar jogosan megérdemlje.

Bármennyire igaznak egyet a közép-urópaik ellen, a bevándorlást kizárólag a munkaviszonyok szabályozhatják és ezek megváltozás esetén a kormányk mindenestremódot kell találni arra, hogy az egyes olyan érdemes fajokat, mint például a magyar, kivonjon a „non-preferred” megjelölés alól, amely különben is csupán egy szerencsétlenül választott meghatározás és tulajdonképpen nem vonható le semmit mindabból, amit Kanada többek között a magyar munkának köszönhet.

Nagy megelégedéssel és izgalommal láttam, hogy még a mai nehéz gazdasági viszonyok és az utóbbi évek általában kedvezőtlen időjárásai körülményei ellenére a földön meglepetést és szorgalmasan dolgozó magyarok vannak aránylag a legjobb helyzetben. Ugyanakkor azonban nagyon megajánlást azokat, akik eleinte válogatók a munkában vagy különösen a munkabérekben s a városokban csődülve keresnek könnyű és jól fizetett munkalelőleket — teljesen eredménytelenül, noha jól tudhatják, hogy a kanadai magyar sorsa: a föld.

A félholdas arcu Rab-Tóth familia

Rég letűnt századok keserves szenvedéseit vetíti könnybe lábadó szemünk elé a következő számunkban kezdődő regényes elbeszélés, Palásthy Marcell komor színekkel festett mesterműve

Az író nevére bizonyára kellemesen emlékszik olvasóközönségünk. Tárcaorvatunkban már többször találkozott színes rajzaival.

„RAB-TÓTH” a magyar nép egyik sötét korszakából kiragadott jellegzetes eseménynek zengzemes magyarsággal, megérett tömörséggel összerótt krónikája, melyet Palásthy külön a Kanadai Magyar Ujság részére írt.

„RAB-TÓTH” a természetes okosság, fajtájához és becsületéhez mindig hí magyar példányképe, becses tanulmány részünkre a mai, újból megpróbáltatásteli nehéz napokban; bölcs érzékeltetése azon történelmi ténynek, hogy bajban össze tudunk fogni s a Gondviselés megmutatja a kivezető utat!

Ti pedig Kanadában élő magyar anyák és hajadonok, im lássátok „RAB-TÓTH” történetéből, milyen féltő gondolat, dacolva minden veszéllyel védi a magyar férfit az ő asszonyát és plántálókat tovább ezen hagyományos némes érzelmeket, a magyar becsületet, már itt felnöve s magyarul talán olvasni nem tudó utódaitokba.

Hogy pedig a folytatolagos közlések szét hulló lapja el ne kállódjanak, összegyűjtve küldjétek be azokat hozzánk s a Kanadai Magyar Ujság ingyen bekötve adja Nektek vissza!

A SZOVJET UTIMATUMOT KÜLDÖTT KINANAK

A moszkvai kormány három napos ultimátumot küldött Kínának, hogy egyezzen bele egy közös konferencia megtartásába, különben fegyverrel fogja érvényesíteni jogait.

A konfliktus oka, hogy a kínaiak állítólag elkergették a keletkínai vasút orosz hivatalnokait és csapatokat vonnak össze a határon, amelyekhez a kommunista rendszer ellenségei is nagy számban csatlakoztak. A helyzet egyre inkább kiélekedik az oroszok és a kínaiak között és a távol Kelet égen ismét háborús viharfellegek tornyosulnak.

Idé érkezett hírek szerint néhány nappal ezelőtt kétezer főből álló vörös hadsereg lépte át Blagovyeschensk mellett Szibériában a Fekete folyamat és azonnal megtámadott és tönkretett egy kínai hajót.

Charbinból táviratozzák, hogy az oroszok ott legalább százötven páncélos automobilval és vagy kétszáz motorbiciklivel jelentek meg. Ezt a hírt azonban még nem erősítették meg s egyáltalán nem lehetetlen, hogy ez maguk a kínaiak kürtölik világgá.

Ezzel szemben tény az, hogy az egyik amerikai hírügynökség tudósítója Charbinból azt táviratozta, hogy az oroszok a szibériai fronton nagy csapatösszevonásokat eszközölnek. — Ezt a hírt csak megcenzurázva engedték tovább menni, de az újságíróknak később sikerült eljuttatnia New Yorkba az eredeti szöveget.

Pog Anichnaya és Vladivostok között egyre veszedelmesebb lesz a helyzet, jelenti az amerikai hírlapíró, bár a hadműveleteket, néhány napig legalább, e

rosen meg fogja akadályozni, hogy ezen a vidéken óriási eszések vannak. A Kuomintang hivatalos lapja, a „Kungpao” legutolsó számban cikk jelent meg, amely e gész biztosra veszi, hogy a hadi állapotot az utolsó pillanatban sikerülni fog elhárítani, mert Szabriakof meg fog jelelni a nacionalista kormánytól és bocsánatot fog kérni.

Ez a cikk azonban inkább csak aranyhíd építés akar lenni az oroszok felé.

Nankingból jelentik, hogy Chiang Kai Shek, a kínai köztársaság elnöke, tegnap kapta meg az oroszoktól az ultimátumát, amelyben az van, hogy a rendet Manchuriában három nap alatt helyre kell állítani s a kínai keleti vasút körül támadt ellentéteket egyeztető bíróság elé kell vinni. C. T. Wang külügyminiszter haladéktalanul átvette az ügyek intézését. Más oldalról érkezett híradás szerint Manchuriában, a szibériai határon, száz ezer főből álló kínai hadseregek vontak össze.

Annyi az ellentmondó hír, hogy ebben az egész bonyodalomban nem lehet tisztán látni. A nagy hatalmak a Kellog-paktumra való hivatkozással közbeléptek s Briand francia külügyminiszter odahatni igyekszik, hogy a két fél megbízottai közös tárgyalással kibűnbőljék ki az ellentéteket. A szovjet állítása szerint Kína részéről történt a provokáció s a szovjet szemelől tartja a Kellog-paktum rendelkezéseit.

Mindenestre pár nap alatt el kell dölnie, hogy a szemben álló felek tényleg a békés utat választják-e, avagy csak háborús készülődésekre akarnak időt nyerni.

LEGUJABB HIREK

A PRERI EGYES VIDÉKEIT végre egy kis esővel áldotta meg a természet a múlt héten, ugyhogy idehaza hasonló szárazságra alig emlékező gazdák nagyobb bizalommal tekintenek az aratás elé.

WAINWRIGHT, ALBERTA egyik virágzó északi városa vasárnap ugyszóval teljesen a lángok martaléka lett A tűzvész a kora reggeli órákban kezdődött minden valószínűség szerint szeméttégetésből kifolyólag és mire észrevették az egyik hatalmas deszkatelep már lángokban állott A nagy szél teljesen megakasztotta az oltási munkákat, ugyhogy a kár egymillió dollár rug.

NEMCSAK NYUGATKANADÁBAN, HANEM A BŐ CSAPADEKARÓL ISMERT ANGOLORSZÁGBAN IS NAGY A SZÁRAZSÁG. Oly nagy a vízhiány, hogy a legszigorúbban megtiltották a vízvezeték viznek automosálási és öntözési célokra való felhasználását, nehogy ivóvízben esetleg hiányt kellen a lakosságnak szenvednie.

AZ ANGOL ISKOLARENDSZER ELLEN TUNTETŐ DUKOBOROK mintegy 200 főnyi tömegét maga a lakosság kergette szét Kamsack, Saskatchewanban, még pedig a tüzoltók vízpuskájával. A dukoborok ugyanis ezzel a tüntetéssel szerettek volna kibujni az iskolaégetés vádjá alól, viszont ezzel is mintegy bebizonyították, hogy ludasok a dologban.

VERLAZÍTÓ KEGYETLENSÉGGEL LÖTTE AGYON egy Chrysler, ontariói megzavarodott farmer a feleségét és két leányát, majd öngyilkosságot követett el. A család öt többi tagja a lövések hallatára még szerencsésen megmenekült a szomszéd farmja.

ALBERTA DÉLI RÉSEIN ugyan kedvezőnek mutatkozik a termés, másutt azonban sok kárt okozott a napokon át dúló szélvihar és fűlé, hogy megdönti az aránylag szépen fejlődő ézi gabonát. Habár az idei termés a jelek szerint sajnos már semmiképpen sem fogja elérni az átlagot, van még remény arra, hogy még a legrosszabbnak mutatkozó táblák is biztosítani fogják a farmereknek megélhetést.

MAJDNEM ÉLETÉT VESZTETTE egy nászuton levő 70 éven felüli „fiatal” pár, midőn a tulgyors iram következtében autójuk North Battleford mellett az árokba zuhant Nem lehet csodálkoznunk ezek után, hogy például Wellandnál három hatafk meg autózserencétlenségben.